

STROM, KTORÝ DÁVA



VEKOVÁ SKUPINA

2. – 3. ročník / 7 - 8 rokov

LITERÁRNA PREDLOHA

Shel Silverstein: Strom, ktorý dáva

MOŽNOSTI VYUŽITIA

Knižnica

Škola (Slovenský jazyk a literatúra,
Prírodoveda, Etická výchova)

Dramatický krúžok

CIEĽ

aplikácia aktivizačných metód a vybraných
dramaticko-výchovných techník pri čítaní

TÉMY

- obdarúvanie
- kolobeh života
- starnutie
- využiteľnosť materiálov

POMÔCKY

kamene, papiere, ceruzky, fixky, farbičky,
baliaci papier, lepiaca páska, drevený vešiak

ČAS

3 - 4 vyučovacie hodiny

USPORIADANIE PRIESTORU

voľná plocha s možnosťou sedieť v kruhu
(v triede lavice odsunuté po stranách)

AUTORKA METODIKY

Radka Kukurugyová / OZ Varianty

PRIEBEH LEKCIE

Expozícia príbehu a hlavné postavy (40 min)

VSTUP DO PRÍBEHU

počúvanie (1 min)

Učiteľ: *Dnes si budeme rozprávať príbeh o jednom strome
a o jednom chlapcovi.*

Učiteľ prečíta: *„Bol raz jeden strom, ktorý dával jablká....a
ten strom si obľúbil malého chlapca..“*

VEK POSTÁV

charakteristika postáv (3 min)

Skupina sa dohodne na tom, koľko rokov má chlapec a
koľko rokov má strom. Učiteľ napíše údaj na baliaci papier.

MAĽUJEME STROM

kresba, skupinová spolupráca (20 min)

Na baliaci papier (cca 1x1,8m) všetci spoločne kreslia
strom. Učiteľ strom pripevní lepiacou páskou na vešiak.
A postaví na viditeľné miesto ale nie do stredu miestnosti.

CHLAPEC A STROM

simultánna improvizácia (5 min)

Hráči sa na chvíľu stanú chlapcom. Učiteľ rozpráva
a účastníci vo „svojej bubline“ pohybom predvádzajú
jednotlivé činnosti. Nekomunikujú s ostatnými.

Učiteľ číta: *“ A Chlapec deň čo deň prichádzal, zbieral lístie,
robil si z neho korunu a hral sa na kráľa lesa. Liezol po
strome, hojdal sa na konároch a jedol zo stromu jablká. A
hral sa so stromom na skrývačku. A keď sa chlapec unavil,
zaspal v tieni stromu.“*

CHLAPEC

charakteristika postavy (5 min)

Po kruhu si posielajú čiapku, ktorá patrí Chlapcovi. Kto má
v ruke čiapku, povie jednu dôležitú informáciu o Chlapcovi
(čo rád robí, ako vyzerá, aký je povahovo apod.) Informácie,
ktoré odznejú už sú platné a ďalšia veta ich nemôže vylúčiť
alebo zrušiť. (napr. keď sa povie, že má krátke vlasy,
nemôže ďalší povedať, že ich má dlhé)

STROM

zvuková koláž – charakteristika postavy (5 min)

Hráči sa striedajú. Postavia sa za strom a hovoria za strom
alebo vydajú zvuk. V prvom kole ako sa cíti strom, keď je
s Chlapcom. V druhom kole ako sa cíti strom, keď Chlapec
odíde domov.

PRÍBEH CHLAPCA A STROMU / živé obrazy (20 min)

Účastníci sa rozdelia do štyroch skupín. Každá skupina dostane úryvok textu. Po jeho prečítaní vytvoria živý obraz, ktorý vystihuje obsah textu. Obrazu dajú názov.

Prezentácia prebieha tak, že učiteľ začne čítať jednotlivé ukážky v časovej postupnosti príbehu. Skupina, ktorej ukážka je práve čítaná sa postaví do obrazu (štronzo). Ostatní sa v tichosti pozerajú. Po odznení každej ukážky učiteľ zničí časť nakresleného stromu pripevneného na vešiaku. (postupuje od koruny stromu dole). Po prečítaní poslednej ukážky ostane na vešiaku iba spodná časť – peň stromu.

KRÁTKA REFLEXIA (3 min)

Hráči môžu vyjadriť jednoduchou vetou alebo jedným slovom, čo si práve mysli alebo čo cítia.

CHLAPCOV DENNÍK / tvorivé písanie (15 min)

Hráči sa dohodnú na tom, koľko rokov mal chlapec, keď si postavil čln.

Učiteľ: *Chlapec si píše denník – vytvorte záznam, ktorý si chlapec urobil po poslednom stretnutí so stromom.*

Spoločne si zápisky prečítajú a vytvoria štvorice na základe podobnosti ich zápisov.

PREČO? / plná rolová hra, tvorba príbehu, práca v skupinách (20 min)

Práca v štvorčlenných skupinách.

1. Učiteľ: *Porozprávajte sa, aký je Chlapec (Vlastnosti. Koľko má práve teraz rokov? Ako žije? Má rodinu? apod.) Zapište si tieto informácie.*
2. Učiteľ: *Porozprávajte sa, prečo chce odplávať preč a kam chce odplávať.*
3. Učiteľ: *Pripravte si hranú situáciu zo života Chlapca, ktorá divákovi priblíži, prečo a kam chce Chlapec odplávať.*
4. Nasleduje prezentácia pripravených situácií.

POKRAČOVANIE PRÍBEHU / počúvanie (1 min)

Učiteľ číta: *„Zotni ma a vyrob si čln zo mňa,“ odvetil strom. „potom môžeš odplávať do ďalekej krajiny a byť šťastný.“ A tak chlapec strom zožal, urobil si z neho čln a odplával doďaleka. A strom bol šťastný.... ale nie naozaj.“*

FOTOGRAFIE Z CIEST / živé obrazy alebo inscenované fotografie (20 min)

Učiteľ rozpráva: *Chlapec odplával a zažil na svojej ceste veľa. Avšak nakoniec sa vrátil domov. Z cesty si okrem iného priviezol aj album fotografií, ktoré zachytávali najdôležitejšie okamihy jeho cesty.*

Skupiny vytvoria 4-5 živých obrazov alebo inscenovaných fotografií nafotených na mobilný telefón. Každé fotografii (živému obrazu) vymyslia názov, ktorý napíšu na malé kartičky. Nasleduje prezentácia.

ZÁVEREČNÁ ČASŤ PRÍBEHU / počúvanie (2 min)

Učiteľ číta: *Chlapec toho naozaj veľmi veľa prežil. Po dlhšom čase sa chlapec vrátil. „Je mi ľúto, Chlapče,“ povedal strom, „ale už mi nič nezostalo – ani jablká.“ „na jablká mám prislabé zuby,“ povedal chlapec. „Nemám ani konáre,“ riekol strom. „nemôžeš sa na nich pohojdať.“ „Na hojdanie som už pristarý,“ odvetil chlapec. „Nemám už ani kmeň,“ povedal strom. „Nemôžeš po ňom liezť...“ „Na lezenie už nemám dost' síl,“ odvetil chlapec. „Mrzí ma to,“ vzdychol si strom. „Kiež by som ti mohol dať aspoň niečo ale už mi nič nezostalo. Len starý peň. Je mi to ľúto. “už veľa nepotrebujem,“ povedal chlapec, „ len nejaké tiché miesto, kde by som si posedel a oddýchol. Som veľmi unavený.“ „Nuž,“ povedal strom a vystrel sa, ako len vládol, „starý peň je na sedenie a oddychovanie ako stvorený. Pod' si sadnúť, chlapče. Len si sadni a oddýchni.“ A chlapec si sadol a oddychoval.*

Chlapec sedí na pni a v hlave sa mu vynárajú myšlienky rozmýšľa o všetkom, čo sa udialo odvtedy, keď odplával na člne preč.

VLASTNÉ MYŠLIENKY / oživená stolička (5 min)

Hráči prichádzajú k pňu, vo chvíli, kedy si sadnú k nakreslenému pňu, stávajú sa Chlapcom a povedia, čo si práve Chlapec myslí. Na zemi ležia kartičky s názvami fotografií.

KONIEC PRÍBEHU / počúvanie (1 min)

Učiteľ číta: *„Nuž,“ povedal strom a vystrel sa, ako len vládol, „starý peň je na sedenie a oddychovanie ako stvorený. Pod' si sadnúť, chlapče. Len si sadni a oddýchni.“ A chlapec si sadol a oddychoval. A strom bol šťastný.*

ZÁVEREČNÁ REFLEXIA PRÍBEHU (13 min)

Rozhovor: Bol chlapec šťastný, bol strom šťastný? Čo je šťastie? Mal Chlapec právo po stromu žiadať také dary? Mal strom Chlapcovi takéto dary dať? Apod.

KAMENE (5 min)

Učiteľ vysype na zem rôzne kamene. Každý má za úlohu si vybrať jeden kameň, ktorý je mu niečím blízky a následne napísať na papier vlastnosti kameňa.

Ďalšou úlohou je zamyslieť sa, ktorú vlastnosť má hráč s kameňom rovnakú alebo podobnú.

KRUH / skupinové konštelácie (3 min)

Pri tejto aktivite je potrebné zdržať sa akýchkoľvek komentárov. Všetko musí prebehnúť v úplnej tichosti. Hráči položia kameň postupne, po jednom. Každý účastník postupne položí kameň do priestoru kruhu podľa toho, kde by ho chcel mať.

Potom môže prebehnúť ešte jedna úprava, ak nie je niektorý hráč s pozíciou svojho kameňa spokojný.

DAR (5 min)

Učiteľ: *Vyberte si očami kameň jeden cudzí kameň, ktorý by sa vám tiež páčil a požiadajte jeho majiteľa, či by ste si ho mohli zobrať.*

Prebieha voľná komunikácia medzi spoluhráčmi, ktorá má časový limit. Výsledkom musí byť, že hráč drží v ruke svoj alebo cudzí kameň. V prípade, že svoj kameň daroval a iný nechce, nemá v ruke žiadny kameň.

REFLEXIA (10 min)

Rozhovor. Bolo ťažké, dať svoj kameň niekomu inému? Dokázali ste to? Ako ste sa cítili, keď ste ho dávali? Ako ste sa cítili, keď ste ho nedokázali alebo nechceli dať?

Príbeh chlapca a stromu / úryvky z textu

*A chlapec si strom zamiloval.
A strom bol šťastný.
Ale čas plynul.
A chlapec vyrástol a strom bol často sám.*

*Jedného dňa chlapec opäť prišiel k stromu a strom mu povedal:
„Chlapče, pod' ku mne, vylez si na konár a pohojdaj sa. Vezmi si z jablák, pohraj sa v mojom tieni a buď šťastný.“
„Hrať sa a loziť po stromoch, to už nie je pre mňa,“ odpovedal chlapec.
„Chcem si niečo kúpiť a zabaviť sa. Chcem peniaze. Môžeš mi nejaké dať?“
„Och, mrzí ma to,“ povedal strom, „ale peniaze nemám. Mám len listy a jablká.
Vezmi si jablká a predaj ich v meste. Dostaneš za ne peniaze a budeš šťastný.“
A tak sa chlapec vyšplhal na strom, jablká pozbieral a odviezol.
A strom bol šťastný.*

*Chlapec sa však dlho nevracal... A strom posmutnel.
Jedného dňa sa chlapec predsa len vrátil a strom sa od radosti zatriasol: „Pod', Chlapče, vylez si na konár, pohojdaj sa a buď šťastný.“
„Na lezenie po stromoch nemám čas,“ povedal chlapec. „Chcem dom, aby mi bolo teplo,“ povedal. „Chcem ženu a deti a potrebujem dom. Vieš mi dať dom?“
„Dom nemám,“ povedal strom. „Mojím domom je les, ale môžeš mi odťať konáre a dom si postaviť. Potom budeš šťastný.“
A tak chlapec odťal konáre a odniesol ich, preč, aby si postavil dom. A strom bol šťastný.*

*Ale chlapca dlho nebolo. A keď sa vrátil, strom bol taký šťastný, že nemohol takmer slovka prevráviť.
„Pod', Chlapče,“ zašepkal strom, „pod' sa hrať.“
„Hrať sa? Na to som už pristarý. A vôbec, nemám náladu,“ povedal chlapec.
„Chcem čln, ktorý by ma odniesol ďaleko odtiaľto. Môžeš mi dať čln?“*